

CANADA

Utgifves hvarje torsdag
Winnipeg, Man.

K. FLEMING, Redaktör.

Prenumerationspriset—
Helt år \$1.00
Halvt år 0.50
Fördelat år 0.35
Helt år till Sverige 1.50
Halvt år 0.85
postporto inbegripet.

Lokalagenter önskas i alla svenska samhällen och lännas god provision. Korrespondenser, korta och intressanta berättelser med tacksamhet.

Prenumerationsmedel bör skickas med Post- eller Express Money Order eller Registrerat bref till

CANADA

Box 254, Winnipeg, Man.
Kontor: Room 1, Harris Block.

SKANDINAVISKA NYHETER. SVERIGE.

STOCKHOLM. Den mänskliga barmhärtigheten. En fröken V., mångårigt biträde i Stillestaden vid Sora Nygatan, skulle på nyårsdagens kväll gående begäva sig till sitt hem i Staden inom broarna efter att ha varit på en bjudning. Hon fick under vägen hem ett kväfningsanfäll, hvilket var så svårt, att hon ej kunde redigera sig själf. Personer i hennes sällskap togo hand om den sjuka och sökte anskaffa en släde för att föra henne till hemmet. Någon ledig släde kunde man emellertid ej få fatt i. Folk, som körde förbi, hajdades och underrettades om händelsen. Men oaktadt ifriga uppmaningar var ingen så barmhärtig, att han vill afstå från sin släde för den sjuka kvinnans skull. Nu måste hon i nära medvetslöst tillstånd till hafva baras till hemmet. Uppmaningen att det ej stod till att rädda lifvet.

Europas ekonomiskt Föränta stater anser den kände franske nationalekonomen Leroy Beaulieu böra upptagas som ett framtids-mål. Europa kan icke ekonomiskt sedt fortfara att vara splittrad i smådelar. Den amerikanska utvecklingen skall inom kort ha vuxit förbi den europeiska. En ekonomisk sammanslutning är nödvändig, säger författaren, som antyder att ur denna ekonomiska allians kan uppstå en politisk.

Bankovinsten för 1900 beräknas approximativt till omkring 4,178,000 kr.

Svensk ångbåtsleverans till Arkangel. Genom skeppsmäklarfirman Löfstrand & Brown har staden Arkangel kontrakt afslutit mellan Jönköpings mekaniska verkstads aktiebolag och kapten A. J. Anderson från Arkangel om bygandet af en bogserbåt att leveras den 15 maj i Göteborg, hvarifrån ångaren afgår direkt till hvita hafvet.

Praktisk missionsverksamhet. Lutherska missionsföreningen i Stockholm har sedan några år tillbaka haft en särskild fattigmissionär, pred. C. J. Johansson, anställd för speciell verksamhet bland fattiga och sjuka i hufvudstaden.

Denna verksamhet har utträtt mycket godt. Gåfvor till den samma ha ock influtit rikligt ej blott från personer inom hufvudstaden, hvilka behjartat de nödlidandes sorgliga ställning, utan afven från de mest skilda orter landet rundt.

Sälunda ha under förra året influtit speciellt till fattigbjudningar 832 kronor. För dessa medel ha hållits 17 sådana bjudningar, till hvilka inalles 3,000 fattiga och eländiga inbjudits och bespisats med mat och kaffe, hvarjämte de fått höra sång och musik samt något guds ord.

Till sjuka och fattiga i hemmen har influtit en summa af 1,583 kr., af hvilka ej mindre än 660 familjer blifvit hjälpta med hyresmedel, mat, ved, skodon, och kläder m. m., hvarjämte samtidigt utdelats omkring 5,000 goda traktater.

Särskildt för gåfvor till julen inkommo medel till omkring 500 kronor, af hvilka 277 familjer delaktiggjordes.

Fattigbjudningarna och utdelningen till hjälpbehöfvande fortgå.

Skytterörelsen har under 1900 vunnit terräng så som aldrig förr. Nya skytteföreningar ha uppstått överallt, de äro i denne stund nära tusen — år 1892 voro de 124. Medlemsantalet var under förra året 34 tusen, det är nu öfver 50 tusen.

Stockholms brottmålsstatistik för 1900 af f. n. under utarbetande. Bland brott, som särskildt uppmärksammas, är våld mot polis. Ett par hundra personer ha under föregående året här för dömts till fängelse i minst 1 månad eller till straffarbete i högst 5 månader. De flesta brotten bestå i s. k. smärtdel, och en märkningsvärdt är det stora antalet ynglingar under 18 år, som döms för olöfligt tillgrepp. Däremot visa de drågeribrotten en lägre siffra än under föregående år.

När det gäller befolkningens början hade Europa en folkmängd af 186 mill. och vid dess slut 400 mill. Sverige hade år 1800 inom sitt nuvarande område 2,350,000. Men har, trots en emigration som planterat en svensk befolkning af en million människor i Nordamerika, vid århundradets slut en folkmängd af 5,150,000. Vår land har sålunda godt hållit jämna steg med det öfriga Europas folkökning.

I Sveriges städer bodde då (vid århundradets början) 200,000 människor och nu 1,100,000. Stockholm hade då 75, nu 310 tusen, Göteborg då 12, nu 130 tusen.

Dödligheten har nedgått från 26 till drygt dödsfall pr tusen om året. Lifslängden har alltså betydligt ökat.

I hvilken mån folkets välfärd har tillväxt, kan ej med siffror uppvisas. Belysande är att apptiten växt så, att af hvete och råg konsumerades då 80, nu 175 kilo pr invånare om året.

En jämförelse mellan århundradets början och dess midt — för senare hälften saknas liknande beräkningar — visar, att af hundra svenska hushåll hade i början 3, i midten 14 mer än nödvändig borgen, resp. 26 och 67 der nödvändiga, resp. 55 och 16 mindre än nödort samt resp. 16 och 3 idel fattigdom. Under århundradets förra hälft hade sålunda välfärdens ökat betydligt.

Vår nationalförmögenhet beräknar man nu till 9 milliarder, mot 64 år 1885.

Men under århundradet har själfmodens antal proportionvis mer än fördubblats.

FALKÖPING. Död i kyrkan. I Falköping kyrka afed under ottosången nyårsdagen en äldre kvinna, Sara Flygare. Hon föll omkull på gången och dog just som hon skulle öppna en bänkdr.

Stadsfullmäktige ha den 7 jan. tillsatt en komite af 5 personer med uppdrag att vidtaga åtgärder för att eventuellt få en militärkår förlagd i staden.

FALUN. Fasansfull julhalv. F. inspektoren G. Larsson i Kallmora, Orss socken, begaf sig på juldagsmorgonen gående från Djupnas station till sitt hem i Kallmora, men träffades på vägen af ett slaganfall och fick ligga under bar himmel i köld och snöyra, till dess en vägförande på morgonen tredjedag jul anträdde honom i snööst tillstånd med helt och hållet förfrysna lemmar.

Innebrand. En ensam boende 80-årig understödtagerska Karin Björkman i Apeboda, Dalarna, omkom nyårsnatten, därigenom att eldsvåda utbröt i hennes stuga. Då hjälp hann anlända, var stugan öfvertänd och den gamla kroppen anträffades slemmera ligande på golvet med brandslemnar, skrives till Stockholms Tidningen.

Spritmissbrukets offer. Vid det nyligen afslutade järnvägsbygget inom Söderbarkes socken i södra Dalarna ha ej mindre än 11 personer där omkommit direkt i följd af spritmissbruk.

Närmaste orsaken är att flumari, att en illa beryktad krog finnes inom socknen. Det första gods som fraktades på den nya järnvägen var ett parti spritvaror för nämnda krog.

GEFLE. Biskop Löfgrens afkohorden i Ofvanåker A. A. Wennund, som i flera år varit komminister i Gefle och därunder förvärfvat sig stora sympatier. Biskop Löfgren har intill tiden för biskop-avgivningen ernållit tjänstledighet som kyrkoherde i Gefle.

GÖTEBORG. Hon blef arg. Hos en hemmansägare på Orusmarken man för en tid sedan, att en kan låta — mjölkade sig själf. Då alla andra medel, som försöktes för att få kon att upphöra larmad, icke hjälpte, hittade man på att göra en grimma till henne i hvilken fastsattes hvasa utstående spikar. Man tänkte att dessa, i fall kon ville fortsätta med själfmjölkningen, skulle afskräcka henne därifrån. Grimmasattes afven på, men följden vard endast att kon blef ilsknen och — bet utaf spenarna, hvarpå kon måste nedslagtas.

Frös ihjäl under nyårsnatten. En adertonårig yngling Johan Hilde Pottersson, anställd vid Strömman & Larssons snickerifabrik i Göteborg, hade på nyårsnatten ämnat följa en arbetare till dennas hem nära Kungälf, men tröttnade på vägen och måste vid half 1 tiden sätta sig vid dikeskanten, under det kamraten fortsatte framåt för att söka hjälp. Då denne efter öfver en timmes frånvaro lyckats väcka och få med sig till platsen tre karlar, hade ynglingen, som var mycket tunn klädd, alldeles stelfrusen sjunkit ned i diket. Istället för att taga honom om hand begäfvor mannen sig dock bort till kommunalordföranden för att

väcka denne och begära förhållningsorder. När denne efter ytterligare en timmes försöpp kom tillstades, var ynglingen död.

HELSINGBORG. Primärksystemet vid järnvägs-godsbefordran. Från och med den 1 jan. har Helsingborg—Råå—Ramlösa järnväg inträdt i ett nytt skede af sin verksamhet, i det att då afven godsbefordran å banan äger rum. Så obetydlig och för sig denna sak kan synas förefalla, äger den dock sitt speciella intresse därigenom, att denna godsbefordran försiggår efter det så kallade primärksystemet, hvilket förut varit tillämpadt endast vid Djarsholms och Saltsjöbanans järnvägar i Stockholm. Ideo är således icke ny; den har t. o. m. varit föreslagen att införas i större utsträckning vid våra järnvägar, ehuru planen strandat på de svårigheter, de enorma afsänderna i vårt land erbjuder. Systemet är emellertid redan infört i flera städer i landet.

Systemet är så enkelt som möjligt. Man har ett paket, som man vill afsända; man väger det, och allt efter viktens frakteras det efter bestämmelserna med märken af olika valör, 10, 20, och 30 öres. Märket lemnar på samma gång kvitto.

JÖNKÖPING. Tjugutvårig Carl Pottersson från Gisingstorp i Hultsjö vard. 5:e ute på julfest tillsammans med några jämnåriga. Då han skulle stiga upp på en sten, brann skottet af och träffade honom i magen. Så fort sig gö a lit. fördes den lifslärligt skadade till Salsjö sjukstuga där han emellertid efter två timmar afed.

Halmstads stenbrottsaktiebolag har i dagerna åtagit sig stora leveranser af röd och grön granit till Sydafrika och Amerika från sina stenbrott i Oppmana och Getaberga i Skåne. Den skånska graniten haller därigenom på att eröfra två nya afsättningsorter, hvilket nog var af betydelse, då i motsatt fall kunde befaras öfverproduktion, enar det ena ny stenbrottet efter det andra öppnas och till följd där af allt större och större partier granit brytas.

LULEÅ. 45 grader kallt. Bistert har det varit uppe i Boden med omnäjd de senaste dagarna. Den gamle Celsius har visat tendenser till en akta varvinter på nyårsnatten visste man så lunda berättat, att termometern visat 45 gr. ute på Fagernasstulen invid Boden. Medeltemperaturen vid årsskiftet var 38—40 gr. Vackert så.

SUNDSVALL. Borgsjömördaren, 16-åriga ynglingen P. A. Vestin från Hallsta, Borgsjö socken, har den 4de ds. ransakats här. Han vidhöll fortfarande sin bekännelse och omtalade därjämte, att han endast några dagar efter, då han mördade Olson, planlagt ett nytt mord, nämligen å torparen J. Anderson i Essillre, för att komma åt dennes pengar. Han bekräftade ock, att han ämnade slå ihjäl reschändanden Larsson, från hvilken han stulit en kappsäck med diverse handelsvaror. Målet uppsköts till den 25 denes.

UPSALA. Tillbaka till statskyrkan. Hr. A. P. Envall, lärare vid metodist-episkopal-kyrkans

seminarium i Upsala, har begärt utträde ur metodistkyrkan för att återgå till statskyrkan och där söka inträde i prestambetet.

Den 7de ds. kl. 1 jordfastes universitetsrektorn professor A. Lins stoft i Upsala domkyrka under så stark tillslutning från allmänhetens sida, som det valdiga templet tillät.

UMEA. Ett sorgligt självmordsförsök. I en brunn hoppade den 22 ds. skolläraren Sundmark i Omsjö, Dorotea. S., som den senare tiden fört ett oordentligt lif, såg afslagen rock och mössa, hvarefter han hoppade ned i gårdsbrunnen, innan någon hann hindra honom därifrån. Vattnet var dock så grundt att det icke räckte honom längre än upp under armarna. Efter några fruktlösa försök att hålla hufvudet under vattnet, fann han för godt att binda ett rop, som man ned sandt, omkring sig, så att han kunde hissas upp. Just som han kom med hufvudet i brunnsöppningen tog han upp sin portmonna och sin nyckelknippa med skolans nycklar och kastade dem tillbaka i brunnen.

När Umeå köpte vattenfall. Konsul E. Unander-Scharin i Umeå lyckades 1896 få Baggböle verken fast på hand, af Dicksonsa bolaget under några månader till ett pris af 90 tusen kr. jämte en årlig afgald af 950 kr., hvarpå han erbjöd Umeå stad att till utvidgning af dess elektricitetsverk köpa Baggböle vattenkraft jämte byggnader för 55 tusen kr. jämte den årliga afgalden. Stadsfullmäktige afböjde emellertid anbudet.

Hr. U. S. lyckades då med hr. Dickson nedrätta den begärda köpekillingen från 90 tusen kr. till 35 tusen kr. och uppgjorde afven definitivt köp. På grund här af gjorde han staden ett nytt erbjudande, enligt hvilket staden skulle bli ägare af den värdefulla vattenkraften endast mot skyldighet att betala den årliga afgalden 950 kr. Ätven det anbud förkastades ock af stadsfullmäktige, som i stället anlade en kraftstation vid Klabböle.

Nu har det visat sig, att anläggningarna vid Baggböle blifvit närmare 200 tusen kr. billigare ur beräkningen, samtidigt med att Klabböleandagningen blifvit betydligt dyrare. Och Hr. Unander har i dagarna sålt Baggböle för 120 tusen kr.

ÖREBRO. Jarnvägen Örebro—Palsboda invigdes den 4 ds. Från Örebro afgick i morse f.stog till Palsboda, där frukost intogs på gassgäfvaregården. Vid återkomsten till Örebro vid 3-tiden förklarade landshöfding Svedelius enligt uppdrag af kronprinsen-regenten, banan öppnad samt utbragte ett lefve för konungen. Efter invigningen gafs af järnvägsbolaget på Örebro hotell middag för särskildt inbjudna, bland hvilka märktes landshöfdingarna greve R. De la Gardie och Svedelius samt generaldirektör L. Berg. Civilministern var hindrad att närvara.

Julklapp från kungen. Soldatekan Kilen vid Orrkilen i Götunda, som för en kort tid sedan blifvit enka med fyra minderåriga barn, skref före jul till konungen och anhöll om något understöd, enär mannen, solkaten Kilen genom olyckshändelse omkommit. Genom sin adjutant har konungen till julen skickat enkan Kilen 16 kronor.